

ԾԱՂԻԿ Հաբաթը երկու ան-
գամ կը հրատարակուի Զարեք-
շաբթի եւ Շաբաթ օրերն : —
Տարեկան բաժանորդագրութեան
գինն է 100 զրուց արծաթ : —
Վեցամսեայն 50 . — Գաւառաց
համար 115 զրուց : — Վեցամ-
սեայ 60 . — Ծանուցման տողը
3 զրուց :

ԽՄԲԱԳԻԲ

40 ФИГУ

ՀԱՅՈՒԹԵՍ

Фигу 40

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն
Ազգային Տեսութիւն (Միացեալ Հնկերութիւն)։—Ողջոյն առ Սամաւիա։—Մի քանի խօսք ձեզվահ բնեան Ստեփան է Փէնտիի յի։ շատակին։—Հետաքրքրական դատ մը։—Քատը, զի զի Պարահանչէ է ու։—Թատերական երեկոյթ։—Ընդունելութիւնք ի Պատրիարք քարան։—Մահագոյժ։—Անձարակին նոր հարսը։—կանանց ֆողով։—Ռւշագ վէ մատամ։—Տիկին բանդալոն (վիպասանութիւն)։—Մանուկունք,

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՀՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Այս համակրելի և ջերմապէս յանձնաբարելի Ընկերութիւն իւր ի Հայաբնակ գտաւառ 40է աւելի բարեկարգ ու արդիւնաւոր վարժարաբններովն անուրանալի է թէ բարերար հստատութիւն մ'է եղած, ում նիւթապէս ու բարոյապէս օգնել ամեն Հայունութիւնը պէտք է լինի:

Զենթադրուի սակայն թէ այդ առաւել քան 40 վարժարանք բաւական են վերաբերմամբ այն ընդհանուր պէտքին, որ կայ ի Հայաբնակ գաւառու, մանաւանդ ի գիւղօրէս տարածելու համար յօյժ իննամեալ նախակրթութիւն և գիւղատնտեսութիւն :

Ստուգիւ շատ քիչ են այդ վար-
ժարանք, բայց քիչութիւնը բաղդատ-

մամբ չքութեան՝ անչուշտ լաւագոյն է.
Միացեալ Ընկերութիւն շատ գոհ
կ'ըլլայ, եթէ միջոցք իրեն ներեն ըն-
դարձակելու և բազմացնելու թիւն իւր
վարժարանաց, բան մը՝ որ մեծագոյն
պէտք է պահպանելու համար զհայրւ-
թիւն, պաշտպանելու համար օտար
ոտնձգութեանց դէմ այն ամեն բան՝
որ մերն են և մզում տալու համար
գւաւառացի Հայուն բարոյական. իւր-
ցական, տնտեսական և Փիզիգական
գարգաղմանը,

Եւ երբ խորհինք թէ այդ Ընկերութիւն կայ որ միակ միսիթարական միջոցը եղած է կարօտեալ և գրեթէ անխնամ թողուած գաւառացի Հայուն . յայնժամ գժուարին չինիր ըմբռնել բարձր նշանակութիւնը նոյն Ընկերութեան . որում սակայն պարտի աջակցիլ նաեւ գաւառացին ոչ անոր համար միայն որ Միացեալ Ընկերութիւնն յօգուտ իւր կը գործէ , այլ անոր համար որ, գաւառացին պարտի ինքնօգնութեան վարժուիլ :

Ուրեմն, Միացեալ Ընկերութեան
վսեմ ու բարերար գործին գելք
մերթ ընդ մերթ օժանդակելու մեծա-
պէս պարտաւոր է գաւառացին՝ մա-
նաւանդ այն՝ որ դիւրակեցիկ վիճակ
ունի :

Միացեալ Ընկերութիւնն իւր ար-
դի միջներով—դժբաղդաբար յոյժ
նուազ են—կը պահպանէ զայդ վար-
ժարաններ և մենք արդէն այս սիւ-

Նակաց մէջ գոհութեամբ փութացինք
իրը և—Յ ամիս առաջ նշանակել թէ
Ըսկերութիւնը յիւր մի քանի վարժա-
րանս ներմուծած է արհեստական ուղ-
ղութիւն.

Այդ միջոցաց գլխաւորն է ի նպաստ
իւր տարեկան Պարահանդիսէ գոյացած
արդիւնքը, որ նոյնպէս տեղի կունե-
նայ նաեւ այս տարի, վետր. 11, յա-
ռաջիկայ շաբաթ դիշեր, ընդ խնամօք
Պատ. կարգադիր Մասնախմբի մը, որ
կը բաղկանայ հայազգի և օտարազգի
պատուաւոր և զստահելի տարրերէ:

Փութանք ուրեմն , մեք ամենքս ալ
—ուր ուրեք որ չայ կը գտնաւի —
նպաստել այս առջիւ Միացեալ Ըն-
կերութեան , որ իւր լոյսը գրեթէ այս
պարահանդիսի արդեանցը վրայ դը-
րած է , արդինք . որով ամբողջ տո-
րի մը պիտի մատակարարուին իւր վար-
ժարանք :

Արդ , երբ կը գանգատինք ընդդէմ
օտար ոտնձգութեանց՝ որ ի գաւառս և
երբ դժգոհութիւն կը յայտնենք—ազ-
գալին տեսակէտով—գաւառաց մեծ
մասամբ արդի անխնամ կացութենէն ,
ապաքէն սիրայօժար նուիրենք մեր
աջակցութիւնը՝ մեր լուման յօգուտ
Միացեալի գործին , որ ստուգիւ շատ
համակրելի է , վասն զի մեր ներքին
վիճակի բարւոքման նպաստող միջոց-
ներէ մին է ճիշդ . այն տեսակէտերով ,
զորս բացատրեցինք , և անշուշտ տը-
րամարանական է ոսեւ թէ այս սոսն

զոր կը խնամէ Միացեալը, մեր ամենուս վրայ պարտաւորութիւն կը դընէ.

Թերանալ յայդմ, կը նշանակէ թերանալ աղդալին—կրօնական պարտականութեան մէջ մանաւանդ այնպիսի ատեն մը, յորում ամեն ժամանակէ աւելի հարկ է մղում տալ Միացեալ Հնկերութեան :

Կարնոյ պատուաւոր համազգային ներէն՝ Վսեմ. Շապանեան Գրիգոր է ֆէնտի, այս անգամ ի Պէրութ, յերուաղէմ և յնդիպտոս ըրած ուղեւորութենէն մայրաքաղաքս վերադարձաւ :

ՈՂԶՈՅՆ ԱՌ ՍԱՄԱԹԻԱ

Ողջոյն մ'ալ Սամաթիոյ քահանայական գասուն կուտանք, որ նման Գում-գափուի, իր վրայ խօսել տալու ընթացից մէջ կը գտնուի դժբաղդաբար :

Կը հասատուի թէ աղքատիկ նընջեցեալ մը որ մէկ քահանայով կ'առաջնորդուէր Եկեղեցի չէ տարուեր, ինչպէս չէ տարուեր նաեւ ուրիշ նընջեցեալ մը, որ մէկ քահանայով ձրի վերցուած է (1):

Արդ, մենք և մեզի հետ ամբողջ Սամաթիացին հետաքրքիր ենք գիտնալու թէ ի՞նչու այս խտիքը կը դըռուի աղքատին, բայց Եկեղեցի կը տարուի այն՝ որոյ տէրեր բան մը կը վըճարեն :

Չենք աճապարեր բացատրելու հետեւութիւնն այս կրկին անհաճոյ դէպքերու, որ մտաց վրայ խիստ անհաճորժ տպաւորութիւն կը լնէ :

Ննջեցեալն օրէնք է որ Եկեղեցի տարուի, որ ի հարկէ բացառութիւն պէտք չէ ունենայ, վասն զի խնդիրը սոսկ կրօնական է, յորում գայթակղութիւն սփռել ներելի չէ մանաւանդանոնց՝ որ նաեւ գայթակղութիւնը բառնալու և միտքերը շինելու նուիրական պաշտօն և պարտականութիւն ունին :

Առ արժմ այսչափ :

ՄԻ ՔԱՆԻ ԽՍԱՔ ՅԻՇԱՑԱԿԻՆ
ՃԵՎԱՀԻՐԾԵԱՆ ՍՏԵՓԱՆ ԷՖԵՆՏԻ

«1803ին ծնած էր հանդուցեալն : իր երիտասարդութեան օրերուն մէջ, եռանդուն և արդիւնաւոր մասնակ-

(1) թէ և Պատուական թագավորութիւնը ձրի կրու համար զի որում ի նէ :

յութիւն մը ունեցած է հանրային գործոց մէջ . ի մանկութենէ մեծաւ մասսամբ բնակած ըլլալով Սկիւտար, Սահմանադրութեան հաստատութենէն առաջ երկար տարիներ հոգաբարձուի պաշտօն վարած է թաղին Ս. Կարապետ Եկեղեցւոյն ու դպրոցին, և բարեկարդ տնօրինութեամբ մեծապէս նըսպաստած է անոնց վարդացման, 1844ին երբ կը ձեռնարկուէր Եկեղեցւոյն մեծածախ նորոգութեան, որուն համար երկու կալուածներ ծախսելու մտադրութիւն կար, Ստեփան աղա իր անձնական քսակէն վճարելով այդ խանութներուն փոխարժէքը, իւր անուամբ վերստին նուիրած է զայս Եկեղեցւոյն, տեղի ունենալիք մեծ վկասումը առաջն առնելու խոհեմ կանխատեսութեամբ :

Ուսման և գիտութեան մասին իւր ունեցած տենջէն մղեալ, յնւրոպա զորկած է, գաստիարակուելու համար, ոչ միայն իւր զաւկներն, այլ և մօտաւոր աղքականներէն պատանիներ, և այս՝ այն թուականին, երբ տակաւին Եւրոպիոյ ճանրան գրեթէ անծանօթ կը համարուէր Պօլսեցւոց, այսպիսի կրթասիրական նպատակի մը իրագործման համար :

Հանդուցեալը ծանօթ էր նաեւ թիճարէթի Ա. Դատարանին մէջ վարած անդամակցութեան պաշտօնովը, զոր արդիւնաւոր աշխատութեամբ ու անձանձիր գործունէութեամբ կատարելէ յետոյ, կամովին հրաժարած է, իւր իւր աթոռը ժողովը Սուրբէնեան վասեթովիննէս է ֆէնտիին, որ մեռաւ ոչ շատ առաջ, Յիշատակութեան արժանի է նաեւ յաչս Եգիպտոսի փոխարքայից՝ մեծանուն Մէհմէտ Ալի փաշայի և նորա յաջորդաց իպրահիմ, Ապալաս, Սայիտ և Խամայիլ փաշաներու ստացած մեծ համարումն ու վարկը, և վայելած յարգն ու պատիւը, հաւատարիմ գործունէութեամբ զոր ցոյց տուած է հանգուցեալն՝ աղամանդի. գոհարեղինաց, երկաթի և այլ զանազան նիւթոց վաճառականութեան մէջ:

Բազմավաստակ ծերունին՝ իր կենաց վառաւոր օրերուն մէջ պէս պէս բարիքներ ու ձեռնտուութիւններ ըրած է ոսկերիչ արհեստաւորաց. երբ իրեն դիմած են օդնութիւն խնդրելով և կամ ինք տեսած է զանոնք ան-

կարողութեան մէջ, և այսու պատկառելի գիրք մը ունեցած է ի հնումն այդ արհեստաւորաց դասուն մէջ :

Յիշատակութեան արժանի է նաև Ստեփան աղայի կենաց մէկ պարգային որ հանրային հանգամանք մը կը կրէ: Հին ատենուան սարաֆներու և արհեստաւորաց մէջ տեղի գտած նըշանաւոր պայքարին ժամանակէ հանգուցեալը մեծ ժողովրդականութիւն ցոյց տուած է իր անաչառ ճշմարտամբեամբ, երբ համբաւաւոր Սիփաթ փաշայի կողմէ յատկապէս հրաւիրուելով, իրեն իրաւունք հարցուած ատեն՝ արհեստաւորաց դատը պաշտպանած է իրաւարարութեամբ և այսպէս պատճառ ու միջնորդ եղած է խաղաղութեան հաստատման:

Աւելորդ է յարել թէ իւր միակ որդին՝ Ազնուա. Բարսեղ էֆ. Ճէվահիրնեան ճշմարտապէս հետեւող է իւր հօրը շաւզացն ու առաքինական գործոցը :

ՀԵՏԱՔՐՔԱԿԱՆ ԴԱՏ ՄԸ

Ընթերցողք կը յիշեն թէ անցեալ տարի ի Քատը-քէոյ, Պ. Անասդասիատիսի տունն — որ ապահովագրեալ էր Համպուրկ — Մինիս ընկերութենէն — այրած ըլլալով յիշեալը դատքացած էր նոյն ընկերութեան գէմ, առարկելով թէ իւր մուրհակին մէջ արձանագրուած գումարը չվճարեր : Խոկ ընկերութիւնը կը պահանջէր քընութիւն կատարել ստուգելու համար Պ. Անասդասիատիսի այս պատճառաւ կրած բուն վկասը :

Յայտնի է թէ այս հետաքրքրական խնդիր նոյն ատեն մամոյ միջոցաւ շատ զրադեցուց հանրային կարծիքը, և այժմ որ դատարան ներկայացած և լուծում ստացած է, կարծէ այս աթթիւ մի քանի խօսք ընել վերաբերմաբ հանրային ապահովութեան կետին, որ բուն հետաքրքրական խնդիրն է, զոր խիստ ճարտարութեան բարեկելի փաստաբանը՝ Պետրոս է ֆէնտի Պապայեան :

Արդ, Պ. Անասդասիատիսի փաստաբանը՝ Պ. Միլիատիս կը ըսէ՝ «իր փոխանորդեալը թէ և հրդեհէն յետոյ

50 ոսկի ստացեր է ի հաշիւ 400 ոսկւոյն, որ արձանագրուած է մուրհակին մէջ, մնացեալը մերժուեր է Ընկերութենէն խախուտ պատրուակներով, և այս բանս ապահովագրելոց շահերուն վնասեն և հանրային վրատահութիւնը խանդարելու բնութիւնն ունի:

«Սրդ, Ընկերութիւնք պարտաւոր են, առանց գժուարութիւններ յարուցանելու, վճարել մուրհակին մէջ արձանագրուած գումարը՝ նսկեց կը հետեւի թէ քննութեան պայմանը, զոր Ընկերութիւնն յառաջ կը բերէ. օրինաւորապէս ոչինչ ըլլալով, անոր գործադրութիւնն հարկաւոր չէ»:

Ահւասիկ ասոնք են գլխաւոր հիմունքն Պ. Միլիատիսի առարկութեան որովք կը փորձուի ապահովագրելոց շահերը պաշտպանել և, հետեւաբար, հանրային վստահութեան գատն ընդգրկել:

Բայց հետաքրքրական է գիտնալ թէ հանրային վստահութիւն կոչուած բանն, այս պարագայի մէջ, ապահովագրելոց շահը պաշտպանելու գործին թէ պահանջուած քննութեան մէջ կը կայանայ:

Ըստ մեղ. Նաեւ անշուշտ խիստ բազմաց կարծեօք, այս է բուն խնդիրը, որ կը հետաքրքրէ զմեզ մի քանի խօսք ընելու.

Ընկերութիւնք, առանց քննութեան՝ ըստ մուրհակի վճարելու ապահովագրելոց պահանջքը, ստոյդ է թէ կը ծառայեն անոնց շահուցը, բայց երբէ չեն ծառայեր հանրային վրատահութիւն գուացնելու, մանաւանդթէ՝ այն պայմանաւ տեղի տուած կը լինին կարգ մը զեղծումներու, որք անակնունելի չեն:

Եւ ահա այս կարեւոր կէտերնեն, զորս կը պարզէ Պետրոս էֆէնտի Պապայեան իւր ուշագրաւ դատավարութեամբը:

Այս մասին—որ խիստ հետաքրքրական է—յոյժ կարեւոր կը համարինք մէջ բերել աստ բունիւր փաստ:

(Գալ անդամ)

ԹԱՏԸ-ԳԻՒՂԻ ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍԼ

Ի նպաստ Արամեան երկառու վարժարանի Պարահանդէսը աննման շրբեղութեամբ շաբաթ գիշեր տեղի ունեցաւ գիւղին ամառնային թատրոնին մէջ ընդ հովանաւորութեամբ կիւլպէնկեան Ազնուա. Սարգիս էֆէնտիի և ընդ խնամօք Պատ. Կարգադիր Մասնախմբին, որ ամեն ջանք և աշխատութիւն չէր խնայած թէ Պարահանդիսի բարեկարգութեան և թէ հասոյթի արդիւնաւորմանը:

Ամեն անսնք որ ներկայ էին, արդար գովեստիւ կը խօսին և խորին գոհունակութիւն կը յայտնեն այն խիստ հաճելի երեկոյթին համար, զոր վայելեցին բարենպատակ ձեռնարկութիւն մը քաջալերելու առթիւ,

Հասոյթն իրը 400 ոսկի կ'ենթադրուի, որ ստուգիւ նշանակելի յաջողութիւն մ'է:

Ենորհակալիք ուրեմն առ կիւլպէնկեան՝ Աղնուաշուք Սարգիս էֆէնտի, առ յարգելի անդամս կարգադիր Մասնախմբի և ամեն անսնց՝ որ աքնեցան արդիւնաւոր և պատուաբեր գործել զայս երեկոյթ, զորմէ օտարք իսկ համակրական բանիւք կը խօսին:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Նոյնպէս, այս շաբաթ գիշեր վայելուշ շրբեղութեամբ տեղի ունեցաւ Շահզատէ-պաշը Օսմանեան թատրոնին մէջ ի նպաստ Գում-գափուի Ուսումնասիրաց Ընկերութեան թատերական երեկոյթն ընդ հովանաւորութեամբ Ազնուա. Տօքթ. Թիրեաքեան էֆէնտիի, ընդ խնամօք Պատ. Կարգադիր Մասնախմբի և առաջնորդութեամբ Մակեան էֆէնտիի խմբին:

Անիւ աղգայինք փութացած էին քաջալերել նաեւ զայս Ընկերութիւն, ոյր աղնիւ նազառակն ստուգիւ համակրելի է և քաջալերական.

Կը կարծուի թէ 60 ոսկեոյ չափնպաստ գոյացած է.

Զերմագէս կը չնորհաւորենք զթիրեաքեան էֆէնտի սոյն բարենպատակ Ընկերութեան հաստատմանը նախաձեռնութիւնն ստանձնած ըլլալուն և նմա հարկ եղած մզումը չղլանալուն

համար, ինչպէս զլացած չէ և չզլանար նաեւ ուրիշ բազում հանրութեամբ գործոց համար՝ նուիրելով իւր նիւթական և բարոյական աջակցութիւնն ու ժամանակը՝ որ մանաւանդ շատ սուզ է իրեն համար:

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ

Վաղն, Ամեն. Պ. Պատրիարք Հօրանուախմբին, որ ամեն ջանք և աշխատութիւն չէր խնայած թէ Պարահանդիսի բարեկարգութեանք պիտի լինին ի Պատրիարքաբարանի:

ՄԱՀԱԳՈՅՃ

Ազնուա. Տիկին Նեկտար Զունդ Ասպետուհին գժբաղդաբար այս անգամ չիրնալով ազատիլ իւր ենթակայ եղած հիւանդութենէն, ի Փարիզ կնքեր է իւր մահկանացուն, յանմխիթար սուգթողլով իւր սիրելի ամուսնըն և համայն պարագաները:

Բարեյիշատակ հանգուցելոյն աղնիւ կեանքը, բարեմասնութիւններն ու գործերը նկարագրելու հարկ չկայ, վասն զի արդէն անծանօթ չեն:

Յայտնելով մեր խորին ցաւակցութիւնը առ Վսեմ. Ասպետան Զունդ Երկնից միմիթարութիւնը կը հայցենք:

ՈՆՃԱՐԱԿԻՆ ՆՈՐ ՀԱՅՈԾ

Սիոս աղա Սիոսեան որ բարեկիրթու բարեհամբոյը երիտասարդ մըն է հազիւ 40 տարեկան— ամուսնանալու բաղանանք զիրախոմայով, ինչպէս որ սովորութիւնն է հիմտ, և առանց գրախօմայի ամուսնացողը գրեթէ նումունելիս է:

Մայրը աղջիկուս պտտելէն գրեթէ գլուխ չէր վերցներ, այնպէս որ եկեղեցի երթալու անդամ ժամանակ չէր գտներ, բայց անցան տարիներ, և մայրը բան մը չկրցաւ պեճերմիշ ըլլեր էր:

Սիոս աղա տեսնելով որ մօրը վրայոյս դնելէն իւր չի կայ իրեն, սկսաւինք իրեն համար աշխատիլ և գտաւ վերջապէս մէկը, որուն հետ այս կիրակի ամուսնացաւ:

Երկուշաբթի առտու Սիոս աղային

մայրը չուզելով որ ինք երթայ հարսին ոտքը, սպասեց որ հարսը իր ոտքը գայ և ձեռքը պագնէ:

Հարսն ալ սպասեց որ կեսուրը գայ իր ոտքը, իրեն բարի լոյս մաղթէ և զինքը վարի սենեակը հրաւիրէ:

Այսպիսի մտածումներով հարս ու կեսուր մինչեւ իրիկուն իրենց սենեաշին դուրս չելան, բայց տանը սպասուհին բարեբազդաբար երկուքին ալ իրենց սենեակը կերակուր տարաւ, եթէ ոչ հաւանականէ թէ նոյն օրը անօթի մնային:

Սիսոս աղա իրիկունը քիչ մը կանուխկեկ տուն դառնալով՝ ուղղակի յօրը սենեակը գնաց, ուր կը կարծէր թէ պիտի գտնէ իւր սիրեցեալ կինը. սակայն մայրը միայն բազմոցին մէկ անկիւնը երեսը կախ նստած էր:

Մայր իմ, Սաթինիկ հանըմը—այս է նոր հարսին անունը—ո՞ւր է.

—Մինչեւ իրիկուն էրէսը ո՞վ տեսաւ քի.

—Ի՞նչ, մինչեւ իրիկուն օտարէն վար չինջաւ:

—Չէ՛, եավրում, հոս նստողը մարդէ, ի՞նչ է, նէ՛ հարցուց նէ՛ բնտաեց:

Անանկ է նէ հիւանդ ըլլալու է ըսելով շիփ շիտակ Սաթենիկ հանըմին սենեակը վազելով հարցուց՝ ինտո՞ր ես, ի՞նչ ունիս, հիւանդ ես:

—Ինտո՞ւ հիւանդ պիտի ըլլամ, առառունէ մինչեւ իրիկուն իշտէ ասանկ պատներեսիս նստեր եմ:

—Ինչո՞ւ վար չինջար, հոգիս:

—Ինծի մարդու տեղ դրին տէ կէս բերան գոնէ վար հրամմէ ըսի՞ն:

—Դուն եապաննի՞ն ես որ քեզի հըրամմէ ըսին. աս տունին հանըմը դուն ես:

—Ան քի տանը հանըմը ես եմ նէ՝ ի՞նչ որ ըսեմ ան պիտի ըլլայ:

—Ի՞նչ հրաման ըրիր տէ չի կատարուեցաւ:

—Մայրդ մէյ մը վեր չելաւ չհարցուց քի բան մը կուզե՞ս:

—Ան ալ սպասերէ որ վար իշնաս բայց չես ինջեր:

—Միթէ ե՞ս անոր ոտքը պիտի երթայի:

—Եյ ասանկ ան վարը դուն վերը միշտ ասանկ խուզումուն պիտի նըստիք մինչեւ վերջը:

—Գլուխս կտրեն նէ ես անոր ոտ-

քը չեմ երթար. ինչո՞ւ պիտի երթամ, ան քու մայրդ է նէ, ես ալ կինդ եմ:

—Ես հիմա անիկա կառնեմ վեր կը բերեմ տէ հաշտուեցէք ըսելով Սիսոս աղան պիր պաշ մօրը սենեակը գնաց ու ըսաւ, մայրիկ, հոս ինչո՞ւ մինակ նստեր ես, հայտէ հարսին քովը երթանք:

—Վայ պանա, զայեր ես անոր օտ. կը պիտի երթայի, ինծի կը վայլէ:

—Եյ նասըլ ընենք, ան վերը նըստի գուն վարը:

—Թող ան վար գայ, ես ինչո՞ւ էրթամ. իրեն երլլըխին էմ:

Սիսոս աղա դարձեալ մօրը դիմելով՝

—Օտկդ պագնեմ, մարիկ, հայտէ ել վեր երթանք, չար է կը մարի:

—Քա ա՞ս ինչ է, տանը մէջ տահա էրէկուան էկող կնկան մը խօսքը՝ պիտի ըլլայ:

Սիսոս աղան տեսնելով որ մայրը չհամոզուիր, դարձեալ հարսին սենեակը գնաց և աղերսարկու դէմքով մը Սաթինիկս, անուշիկս, թէ որ ինծի կը սիրես նէ . . .

—Նաֆիլէ մըսեր. աշխարհք մէկդի գայ նէ ես անոր օտկը չեմ երթար:

—Հայտէ, խուշիկս, խաթրըս մի կոտրեր, անիկա քու մայրդ է, կ'աշաշեմ:

—Մայր էր նէ թող մէյ մը գար տէ հալ խաթրը հարցուներ, ինտո՞ր էս ինտո՞ր չես, բան մը կուզե՞ս ըսեր. պէօյիւնէ պէօյիւն աս տունին հանըմն եմ, ճէրով ճէճէզովս եկայ, սակիներն պիր թամամ փէշին առիր:

—Իշտէ ան ալ սպասերէ որ առաջ գուն երթամ, ձեռքը պատնես և . . .

—Ինչո՞ւ, ես անոր երլլըխին չեմ, չեմ երթար, չեմ երթար.

—Կաղաշեմ, նոնոշիկս, մի բարկանար, քեզի երլլըխին ես ըսող չի կայ:

—Միսերս լօխմա լօխմա կտրեն նէ ես անոր օտկը չեմ երթար:

—Եյ թամամ, մինչեւ ետկը աս օտարէն գուրս պիտի չելլա՞ս:

—Ինչո՞ւ պիտի չելլամ, կելլամ ամա, իլլէ քի անոր օտան պիտի չերթամ:

Սիսոս աղան տեսնելով որ իր կինն ալ շատ պնդաղլուս է եղեր և զղջալով իր անխոհեմութեանը վրայ, որ

նար ճարակ ընելով դրախօմալը աղջիկ առած է, ըսաւ:

Հասկցայ, ես ալ կերթամ պախճա- յին վրայի օտան միս մինակ կը նըս- տիմ, և իրօք ալ գնաց սենեակ մըն ալ ինք քաշուեցաւ, և կ'ըսուի թէ հարս ու փեսայ և կեսուր մինչեւ հիմա մէյմէկ սենեակ կը բնակին եղեր առանց զիրար տեսնալու:

Արդեօք տակաւին ինչեր պիտի լը- սենք դրախօմայի առթիւ, որուն մէկ սիւսլիւ հէտիրէն է մեր նկարագրած անճարակին նոր հարսը:

Աստուած համբերութիւն տայ Սիսոս աղային և ամեն անոնց՝ որ դրախօմա- լը ամուսնութիւն կը կատարեն.

ԿԱՆՑՆՅ ԺՈՂՈՎ

(Նորութ նուեն)

Թուրքանտա տուտոււ. — Քուզում Հոռովիկ հանըմ, Արեքելեկ ըսածնիդ ինչէնի է, պատիրեանք է, կաթողիկոս է, միլէթին մենծ աղան է քի էմը ըրեր է օր ախճիկները միմպաաթդրամօլայով կարգուին:

Հոռովիկ հանըմ. — Լըագիր է:

Թուրքանտա տուտու. — Կախըրու է ըսի՞ր:

Հոռովիկ հանըմ. — Լըագիր ըսի, լըագիր:

Թուրքանտա տուտու. — Լալկան գի՞րը ինչ է.

Հոռովիկ հանըմ. — Մարիկ լալկան գիր չէ. լըագիր, լըագիր, որ էղածը չեղածը կը գրէ.

Խուտցի տուտու. — Առ չարխի ֆէլէկը ամմեն տեղ աշկ անկան ունի տէ կը տեսնայ, կը լսէ:

Էլմաս տուտու. — Մեղայ, մեղայ, տահա նելեր. հիչ անանկ պան կը լայ:

Շամանդաղ տուտու. — Նա հապա ամմենական պանը ինտոր կը տեսնայ կը լսէ, սալթտա պօշ տէլիլի հէլպէթ պիթ եէնիի մը ըլլալու է. աճապ ամմեն տեղ կէօզնի ունի:

Կիւլիւկ հանըմ. — Ինծի կուգայ քի անանկ ըլլալու է.

Հոռովիկ հանըմ. — Հա եա, անանկ է, անանկ:

Անթառան տուտու. — Քա վույ վայ մեխիս, մեր աս լախըրտըներն ա-

աճապ կը լսէ՛ կըսէք:

Հոռոփիկ հանըմ — Հիշ շիւփէ մը-
նէք, իլլէ ան Մաղիկը լսէ նէ ծառք
կուտայ, անունովը տեղովը սունթուր-
լու ոյէն կը դրէ:

Թուրփանտա տուտու: — Արեգե-
լեկը մենծ պախճա՞յ ալ ունի:

Հոռոփիկ հանըմ: — ինտո՞ր պախճա,
ատ ալ վուրկէ հանեցիր:

Թուրփանտա տուտու: — Հապա էս
ինչ կիտնամ, ծաղիկ ըսիր նէ կիտծայ
քի մենծ պախճայ ալ ունի:

Հոռոփիկ հանըմ: — իմ ըսածս պախ-
ճայի ծաղիկ չէ: էլլէննէլի ծաղիկ է:

Շամանդաղ տուտու: — Վույ մեղայ-
ինյեր կըսէք, էլլէննէլի ծաղիկը ի՞նչ է:
— կիւլիւկ հանըմ: — Ան ալ լրագիր է
որ թօհափ թօհափ պաներ կը դրէ:

Շողակաթ տուտու: — Հասկցայ,
Օննիկս պազի կը պերէ. անցածներն
այ Ամրակում ազային վրայօքը շատ մը
պաներ կրեր էր. քի մտիկ ընողները
քա՞հ քահ խնտոցին:

Հոռոփիկ հանըմ: — Հա՛, իշտէ ան
Մաղիկը, քի, քօքլայանըն պուրնու
տիւշէր:

Խուտցի տուտու: — Անանկ է նէ.
Հոգի քուրուկներ, ասկէ ետկը թէր-
կէտէպով տավրանմիշ ըլլալու է. թէր-
կէտէպի լախըրտը ընելու է քի մեզի
ալ խաղէթան չանցունեն. օսն տարիք:
նիս նորէն թէլպիյէ պիտի ըլլան էզեր:

Շողակաթ տուտու: — կիտնայի նէ
արեքէլեկին համար անանկ տօխանախ-
լը լախըրտըներ չէի ըներ.

Անժառան տուտու: — Ես ալ չկիտ-
նալով պերնիս էկածը թո՞ղ տուի, ա-
ճապ պիտի իմանայ կըսես:

Պայծառ հանըմ: — Ամա սանքի ա-
նանկ սուլու սուլու լախըրտըներնալ
մեզի չի վայեր, հիմակ վախիթը պան
պաշխա է, քիշ մը թէրպիյէլի տավ-
րանմիշ ըլլալու է չէ նէ շըւլստի կը-
սեն,

Թուրփանտա տուտու: — Մեզի պան
մը հարցունեմ, ատ Արեքելէկ խաղէ-
թան իմ Ակոբճանիս համար դրախօ-
մալը աղւոր աղջիկ մը կը կանայ ա-
ճապ, սանքիմ էվէլ էվէլօք խաթըրը
խօշ կընէ. պօշունա զահմէթ չի տար:

Հոռոփիկ հանըմ: — Կուզես նէ մէյ
մը գնա խօսէ:

(Գալ անդամ)

ԳԱՑԸՆ ԻԼԻ ՄԱՏԱՄ

Գատընլարըն էյէր պիր պէօ-
յիւկ միւշքիի վար ըսա օ տա խըզ-
մէթքեար տէրտի տիր, քի զանն էտէր-
սէք քէնտի հանըմլարընը մէմնուն է-
տինի պիր ուշագ նատիրիւլէմսալ տըր,
չիւնքի եա իսրաֆէը օլուրլար, եա
գըրըպ տէօքիւնիւ, եա խամիննի, վէ
զայրը հիւմ ֆագաթ էն գէնասը պուն-
լարըն իշինտէ լագըրտը աղնամայան-
լար տըր քի, տօղրուսու բէք միւշքիլ
վէ թապիր օլունամազ տէրէնէտէ
պիր տէրտ տիր:

Պիզիմ տախի պէյան էտէնէլիմիզ
հալ իշտէ պու գըվալտէն տիր:

Վ չէն աղանըն մատամասը կէչէն
կիւն ուշաղընա պազը կէօնա թալի-
մաթ վէրմէք իշին Վարդան ախպարը
չաղըրը, վէ ուշագ, հա՛ կէլտիմ, խա-
նըմ տէյիպ եօդարը կիտէր:

Վէրոն տուտու հիտտէթէնէրէք՝

— Մանա գա՞չ տէֆա տըր սըմար-
լայօրում քի պանա հանըմ տէմէյէ-
նէգոին, նէյէ լագըրմը աղնամայօրսըն:

— Խանըմ տէմէյիմ, նէ՛ տէյիմ:

— Մատամ սէօյլէ, ալաֆրանկատա
հանըմ տէմէյլէր:

— Տէր Աստուած, տիւ կիտես,
մանտա՛, պունուտա եէնի իշիթտիի:

— Մանտա սէնին կիպի օլուր, հայ-
գան, մատամ տէլորում, մատամ. գա-
լըն գափանա կիրտի՞ մի:

— Ճանըմ աղնատրի, օնկանտար
կալին կափալը տէկիլիի:

— Վո՞ւ, նազիկ, ծօ նէ՛րէլիսին:

— Շապին-դարա-հիսարլը:

— Պարիթ օլուն, պու նէ՛ ուղուն
ուղատիյէ մէմէքէթ:

— Պիզիմ մէմէքէթ չօխ պէօյիւկ
տըր:

— Էկմէն իշինտէն չըգամազ օլո-
յըրըն, ագչամա նէ՛ եէմէք վար:

— Կըզարթմա, կայըսըլը, բիլավ:

— Էլ վէրմէզ, պու ագչամ եէմէյէ
միսափիրիմիզ վար,

— Էկոլէ իսէ պիր լախանկի եաբա-
րըն, պիրտէ եազ իշինտէ եըմըրթա-
րիշիրիրիիս, պիթտի կիթտի:

— Եումուրթա իստէմէզ, լալանկի
նէ տիր:

— Խամուր իշի տիր, բիշիրէլիմ տէ
պախ, հէմէն բարմախլարընը պարա-
պար եէրսին,

— Սէնի կէօրէլիմ, վարդա՞ն:

— Սէն հիշ զառավամ էտմէ, մի-
սափիր գա՞շ բիշի օլաճախ:

— Նէ պիլէլիմ, իշտէ Մոգոս աղա-
լարտան կէլէնէքլէր, մատամ Բոլ կէ-
լէնէք:

— Մատամիքօ՛լ մը կէլէնէխ, տիզիկ
մի տիքիլէնէխ:

— Վա՛ հայվան, վա՛յ, ծօ մատամ
Բոլու թանըմայօրսուն:

— Նէյէ՛ թանըմամ օլտուխճա իս-
պինաթօյուտա պիլիրիխ շէհիր ուշա-
զի տէկիլիւս ամա, էնկանտար տա
կըմպըլ տէկիլիւս:

— Հայ ճանըն չըգսըն՝ էօքիւզ:

— Նիշին էօխսիւզ օլայըն մէմէ-
քէթիմտէ անամ տա վար, պապամտա
վար:

— Եիմտի սըրթըմըն օրթասրնտան
չաթլայաճաըմ. ծօ մագսուս էտէյօր-
սուն քի խըրսլանայը՞մ:

— Եա պէն լախկըրտի աղնամայօ-
րում, եա սէն տէտիւկինի պիլմէյօրսըն:

— Էյ աման պաշըմա աղրը տիւշ-
տիւ . . Վիշէն աղա' . . կէլ պիրազտա
շու աւանակա սէն լագըրտը աղնատ:

Վիշէն աղա մատամըն պէօյլէնէ
հայգըրմասընը իշիտիննէ անէլէ սա-
լօնտան տիշարը չըգըպ ճանըմ նէ
վար. բաթըրտընըզ նէ տիր:

— Աման Վիշէն աղա, շունա սէն լա-
գըրտը աղնատ զէրէ պէն հաստա օ-
լաճաղըմ. շիմտիտէն եէրէլիմ բէք
ֆէնա չարմայա պաշլատը:

— Նիշին եէրէլինի օյնատասըն.
օլմասա տէֆ էտէլիմ կիթսին.

— Սէնտէ եօլվէրմէնին սըրաարնը՝ մը
պույտուն պու ագչամ օ գատար մի-
սափիրէր կէլէնէք՝ խըզմէթի քիմ էտ-
մին:

— Էօլէ իսէ օ գատար իննէսինի
արամայը պիրազտա գաթլանմալը .
ծօ՛ Վարդան, սօգագ գաբուսունու
գըրայօրլար տույմայօրսուն, կիթ պագ-
քիմ տիր:

Վարդան ախպար ատամըն պա-
շնտա ախկըլ կոյարլա՛ր մը տէյէրէք
կիտիպ գաբույու աչտը. վէ կէլէն մա-
տիսթըրա ըտը, ուշագ օնա սօրտու
քիմի իստէրսիւզ.

— Մատամ գալգտը մը.

— Զօխտան, սապահ զարանլըզն

ՖՈԱՆԳ ՖՈՐԹՈՒԻԱԶ

ՏԵՂՄԱՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱԾ
ՀԱ մաեէ Փրանգ 0.250.000 ի՞թիեալ առչէսի Փրանգ 1.270.000

Մէջքիւր գումբանիա տէնիզ գազալարընա գարշը վարօրյարտա վէ կէ . միլերտ եիւ քրէնիէն մալլէրի , վէ քէզալիք բօսթա իտարէլէրինէ թէսլիմ օլունան մրւճէվճէրաթ վէ եախոտ պանդնօթ էվրագը զաեէթ է հվէնիեէթ վէ սուհուլէթէ սիկու թժա իտէր :

Պու ճիհէթիէ մէպախզի քիւլիեէեի սիկուրթա իտէպիլմէք իշխն իշպու գումըանիա էվրօբատա 13 թանէ պիւեիւք սիկուրթա գումըանիալարըյա պիրլէմիշ տիր : Պունկարըն թէքմիլ սէրմաեէ վէ իհթիեաթ ազչէսի 100,000,000 ֆրանդը կէշէր .

Էքմիլ Թիւրքիա աճէնթէսի

ՀԱՅՊՈԽԻՐԿ ՄԻՒՆԻԽ ՊԻՐԼԵՇՄԻՇ

Աւ. մաեկ	Փրանգ	8,000 000
Ինթիբեաթ աղջէսի 1888 Յունիսէ գատար	Փրանգ	4,817.262
Սէնէքի իրատ 1888 Յունիսէ գատար	Փրանգ	10,069.700

Մէջքիւր գումբանեալար տէբօղիթօլար վէ խանէլէր վէ անլէր իշխնաէ պռլունան մալէր վէ մօպիլեալարը զաեէթ էհցէնիեէթ վէ սուհուլէթլէ, թէկմինաթը գավիեէ թահթընտա օլարագ սիկուրթա իտէլլէր .

Իսթանպոլ աճէնթէսի
ԳԱՐՆԻԿ ԱՍՏՈՒՃՅԱԾՈՂԻՐ

Մայրւմաթ. — Եիրքէ թլէրիմիզին Տէրիսատէթ պանքէրլէրի պու ունան Ներսէսեան Բէտէր վէ Մախտումու է Փէնտիլէր՝ հիսապը կէօրիւլմիւշ՝, վէ միւտիրիեէթի ումումիեէ թարաֆրնտան թաստիգ օլունմուշ հէր կիւնա զարար ու զիեանը թազմինէ թէմամիլլէ թալիմաթ ախզ իյէմիյլէր տիր:

ԱՐԾՈՒՄՆԵՐ

Կառավարութեան կողմէ 18 , Ալյո. Մատ.ք վերջը , սիդ
Դրամագլուխ , 4,000,000 Վարեալ վեանեարն ի 30,000,000
Ա. Եկեղ. ունց որձակ տես կութեանց համար դիմեա , ի պատեհակու Հանհար գործա
կ լունկան . կա աթիս . Մահաւ ալի՛ դրաբար ի ի 2 . ձեռէց . համ , զամանե
ոց . զարգանիս ի ի աց :
Բնդհանուր գործակալք բաժանդակ թարքից և Տունասահի
Ուրոն , Ալալի և նուն . պատ :

- 161 -

—Նորէն գաճ գիր :
—Ահաւասիկ, տիկին:
—Նորէն ջուր գիր :
—Ահաւասիկ, տիկին,
—Նորէն գաճ գիր . . . զարմանալի՛ բան ,
ի զուր կը ջրեմ, գաճը չի բռներ :
—Ահա, տիկին, գաճը շուտով չի բռներ .

Ժամանակ թողլու է, որպէս զի բռնէ :
—Կը հասկընամ. ես քիչ մը աճապարող
եմ. բայց տեսած եմ որ որմագիրք ի եւց
ձեռքերով դաճը կը շաղուեն անընդհատ :
—Ծեփիսով, տիեզին :

— Այս , բայց մեր ծեփիչը կոտրած է : գր-
նա ուրիշ մը ուղէ :

Ալլահ դէպ ի տուն վազեց . տիկին Ֆլամ-
պառ քանի մը վայրկեան գաճին նայեցաւ .
յետոյ ձեռքերով շաղուել սկսաւ , բսերով .

— Գաճը մարդուս մորթը կը ճերմկցունէ
կըսեն . ուրեմն առիթէն օգուտ քաղել պէտք
է . թերեւս կ'անհետացունէ ձեռքիս վրայի
կարմիր բիծերը . ուրեմն երկու ձեռքերս մէ-
կանց գաճին մէջ խոժեմ :

Եւ տիկին Թլամպառ ձեռները գաճին մէջ
խոթեց, բայց մոռցաւ զայն շաղուելու: Եւ
գաճն, որուն մէջ շատ ջուր դրուած չէր,
յանկարծ կարծրացաւ, և օրմնադրուհին տաշ-

- 162 -

տին վրայ ծռած՝ գոչեց .

— Զարմանալի՞ բան, մատնելոս կը սեղմէ,
Ա՛, բոլոր ձեռքս ալ կը սեղմէ . . . ա՛լ մէջէն
չեմ կրնար կոր հանել, ձեռքերս բար կտրե-
ցան Ուր էք, Ակլաէ՛, գեղացի՞՝, հասէ՛ք,
եկէք ազատեցէք զիս. Երկու ձեռքերս մէկանց
տաշտին մէջ մնացին :

Ոչ ոք կը հասնէր . վասն զի Ֆրէտէրիք
գիտմամբ վար դրած էր գեղացին ու կինն ,
և Լա Պռի Ակաէն խօսութիւն բռնած :

Տիկին Ֆլամպառի կացութիւնը կարի անա.
խորչ էր ուրեմն . վասն զի ստիպուած էր ձուն-
դի վրայ կենալ տաշտին առջեւ , և չէր կրնար
վերցունել ձեռքերը . կը վախնար օր կը վիրա-
ւորէր զայնս , չափազանց ուժգնութեամբ քա-
շելով . բայց ժամանակին որչափ կը բահէր ,
գաճն ալ այնչափ կը կարծրանար . Տիկին Ֆլ-
լամպառ հինգ վայրկեանի չափ օգնութիւն ա-
ղաղակեց . վերջապէս Հայր Մադուա եկաւ և
յետոյ Ռկաէ :

—Պարոն, սարսափելի բան է այս, ըստ
տիկին Ֆլամպառ. Կը թողուք որ ձեռքերս քա-
րացած մնան տաշտին մէջ, այնպէս չէ. Կը պո-
ռամ, կը կանչեմ, և պատասխան տուող չի-
կայ: